

پیشایندهای مدیریت ایمنی اماکن ورزشی در رویدادهای ورزشی؛ رویکردی کیفی

بهاره سلیمانی تپه‌سری*^۱ - مریم میرشکاری^۲

۱. استادیار مدیریت ورزشی مؤسسه آموزش عالی غیردولتی ادیب مازندران ۲. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی مؤسسه

آموزش عالی غیردولتی ادیب مازندران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۱/۲۰، تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۵/۳۰)

چکیده

هدف از این پژوهش، شناسایی پیشایندهای مدیریت ایمنی اماکن ورزشی در رویدادهای ورزشی در کشور با رویکردی کیفی بود. تحقیق حاضر از منظر پارادایم از نوع تحقیقات تفسیری و از نظر ماهیت داده، کیفی بود، که با استراتژی گردن‌تئوری و تاکتیک تحلیل محتوای پنهان صورت گرفت. روش جمع‌آوری داده‌ها در تحقیق به شکل مصاحبه عمیق با ۱۷ نفر از کارشناسان مجرب مشتمل بر استادان دانشگاه و خبرگان تجربی در حوزه مدیریت ایمنی و امنیت رویدادهای ورزشی بود. شیوه نمونه‌گیری به صورت غیر تصادفی و هدفمند بود و مصاحبه‌ها تا موقعی پیش رفت که اشباع نظری در خصوص سؤالات و اهداف تحقیق به دست آمد. قالب اطلاعات به دست آمده از طریق مصاحبه‌ها به دو صورت صدا و متن بوده و تجزیه و تحلیل آنها از طریق نرم‌افزار MAXQDA 18 انجام گرفت. محققان پس از فرایند کدگذاری باز مصاحبه‌های انجام‌گرفته، مفاهیم را استخراج کردند. سپس از طریق کدگذاری محوری، مفاهیم احصا شده در قالب مقولات مختلف دسته‌بندی شد و در نهایت از طریق کدگذاری انتخابی، مدلی را متشکل از پیشایندها و عوامل مؤثر بر مدیریت ایمنی اماکن ورزشی در رویدادهای ورزشی طراحی شد. یافته‌های این تحقیق نشان داد که مدیریت ایمنی اماکن ورزشی در رویدادهای ورزشی به طور معناداری متأثر از عوامل مدیریتی، زیرساختی، بهداشت و زیست‌محیطی، حقوقی و اخلاقی است که خود شامل ۴۰ مقوله فرعی است. با مقایسه یافته‌های این تحقیق و مطالعات دیگر می‌توان الگویی را طراحی کرد تا براساس آن بتوان به مقوله مدیریت ایمنی و امنیت اماکن ورزشی در رویدادهای ورزشی از زوایای مختلف نگریست و با در نظر گرفتن الزامات حقوقی و قواعد اخلاقی و طراحی زیرساخت‌های متناسب با استاندارد و تهیه و تدوین چارچوب‌های بهداشتی و پزشکی، به صورت بهینه بتوان رویدادهای ورزشی را مدیریت کرد.

واژه‌های کلیدی

اماکن ورزشی، پیشایندها، رویدادهای ورزشی، رویکرد کیفی، مدیریت ایمنی.

مقدمه

ورزش امروزه در تمامی جوامع و از جمله در کشور ما به پدیده‌ای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی تبدیل شده است. با گسترش ورزش هر روز بر تعداد افرادی که به صورت رقابتی (قهرمانی) یا به صورت تفریحی (گذراندن اوقات فراغت) به انواع ورزش‌ها می‌پردازند، افزوده می‌شود. تمامی این فعالیت‌های ورزشی در مکان‌هایی به نام اماکن و تأسیسات ورزشی صورت می‌پذیرد که در ساخت، تجهیز و اداره اماکن ورزشی باید نیازها، علایق و انتظارات همه گروه‌ها در نظر گرفته شود (۱).

بنابراین توجه به مسائل مربوط به ایمنی اماکن ورزشی می‌تواند منجر به حفظ سلامت ورزشکاران و حفظ و ارتقای سطح مهارت آنان شود (۲). امنیت به معنای در امان بودن از آسیب، در پناه بودن، نداشتن دلهره، نگرانی و ترس آمده است. در ساده‌ترین تعریف، امنیت را می‌توان دور بودن از عواملی دانست که منافع مادی (جان، مال و سرزمین) و ارزش‌های معنوی (دین، فرهنگ، اعتقادات) را به خطر می‌اندازد (۳). از طرفی هر عاملی که سلامت کاربران اماکن ورزشی را به خطر اندازد، می‌تواند مسائل قانونی را به دنبال داشته باشد و بر سطح رضایت مشتریان اثر بگذارد. در واقع منظور از ایمنی اماکن، تأسیسات و تجهیزات ورزشی این است که شرایط، وضعیت و نوع اماکن، تأسیسات و تجهیزات ورزشی از نظر سخت‌افزاری و بهداشتی به‌گونه‌ای باشد که بتوان به راحتی و با خاطری آسوده از آنها استفاده کرد (۴). رشد فوق‌العاده ورزش‌های تجاری و برگزاری مسابقات ورزشی در قالب لیگ‌های حرفه‌ای فوتبال، والیبال، گلف، دوومیدانی، بسکتبال، بوکس و دیگر رشته‌های ورزشی میلیون‌ها تماشاچی را به ورزشگاه‌ها می‌کشاند (۵). بنابراین یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مدیران ورزشی مقوله ایمنی و امنیت اماکن ورزشی و برقراری نظم و انضباط به هنگام برگزاری مسابقات است. همچنین وجود موانع و وسایل

غیراستاندارد و خطرناک و استفاده از وسایل مستهلک و فرسوده، بدون تردید موجب صدمه و خسارت به ورزشکاران و دست‌اندرکاران ورزشی می‌شود که برخی از این حوادث ممکن است جبران‌نشده باشد (۱). این‌گونه حوادث می‌تواند دلایل متفاوتی مانند طراحی ضعیف و کیفیت نامناسب اماکن و تجهیزات ورزشی، عدم آمادگی جسمانی بازیکنان، عدم آگاهی برخی مربیان از انواع آسیب‌ها، ضعف مهارتی و غیره داشته باشد (۶).

این حوادث اغلب سبب اتفاقات ناگوار، آسیب‌دیدگی افراد و در نهایت سبب درگیری قضایی، ایجاد فضای روانی منفی بر ورزش، کاهش انگیزه ورزشکاران مبتدی، کاهش توانایی ورزشکاران حرفه‌ای و محرومیت از ادامه فعالیت ورزشی (۷)، از دست دادن نیروی انسانی، کاهش بهره‌وری، پرداخت هزینه‌های سنگین به‌عنوان خسارت و سایر هزینه‌ها می‌شود (۸) که افزون بر هزینه‌های اقتصادی مرتبط با سلامتی، هزینه‌های روان‌شناختی بسیار جدی بر ورزشکاران و خانواده به‌طور خاص و کل جامعه به‌طور عام تحمیل می‌کنند (۹).

تخمین زده می‌شود که هزینه‌های غیرمستقیم و نامشهود حوادث تا چهار برابر هزینه‌های مستقیم آن است (۱۰). حتی محیط ورزش به دلیل حضور انبوه تماشاگران و افراد مشهور و پوشش رسانه‌ای گسترده ممکن است توسط گروه‌های تروریستی مورد سوء قصد قرار بگیرد. در این زمینه پس از حملات تروریستی داعش به مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۶ و حمله به هموطنان بی‌دفاع در هفته دفاع مقدس در سال ۱۳۹۷ در اهواز و نیز حملات تروریستی در بسیاری از کشورها که بانگیزه ایجاد رعب و وحشت در اماکن عمومی صورت گرفته، ضرورت توجه ویژه به امنیت اماکن ورزشی را که مملو از جمعیت هستند، چند برابر می‌کند. هرچند موضوع ورزش و حملات تروریستی موضوعی نو نبوده و در این زمینه می‌توان به افکار خرابکارانه

اقدام‌های فرهنگی دسته‌بندی کردند (۱۱). همچنین مصطفی‌پور انزلی و کاشف (۱۳۹۵) در تحقیق خود با عنوان «الزام عملی مربیان ورزشی به مسئولیت‌های حقوقی از دیدگاه ورزشکاران» بیان کردند که یکی از عوامل مؤثر بر ایمنی محیط‌های ورزشی مسئولیت‌های حقوقی مربیان است. آنان اظهار داشتند با آموزش حقوق ورزشی متناسب با ایمنی و سلامت فضاهای ورزشی برای مربیان، والدین و ورزشکاران می‌توان به منظور ارتقای آگاهی‌های جامعه ورزش اقدام کرد (۱۲).

گلایی و همکاران (۱۳۹۵) نیز در تحقیق خود در زمینه ارزیابی شاخص‌های استاندارد و ایمنی در باشگاه‌های بدنسازی شهر تهران، توصیه کردند که به منظور حفظ و نگهداری ایمنی اماکن ورزشی و افزایش طول عمر آنها، باید نظارت و ارزیابی مستمر، در دستور کار مدیران ورزشی قرار بگیرد (۱۳). همچنین همتی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۵) زیرساختارهای ورزش فوتبال، شیوه‌های محافظت فیزیکی از استادیوم‌ها، نیروهای انسانی و در نهایت مدیریت برنامه‌ریزی مسابقات را به عنوان مهم‌ترین عوامل مؤثر بر امنیت و ایمنی استادیوم‌های فوتبال شناسایی و معرفی کردند. همچنین بررسی پیشینه مطالعات صورت گرفته در این حوزه نشان می‌دهد که یکی از عوامل اثرگذار بر مدیریت ایمنی و امنیت استادیوم‌های فوتبال، کارکنان استادیوم، کارکنان برگزاری و نیز نیروهای نظامی و انتظامی مسئول تأمین امنیت استادیوم هستند. به طور کلی کارکنانی که می‌توانند در امنیت استادیوم نقش داشته باشند، به دو دسته کارکنان امنیتی (نیروهای نظامی و انتظامی) و غیرامنیتی (کارکنان استادیوم و هیأت فوتبال، نیروهای آتش‌نشانی، اورژانس، نیروهای داوطلب و غیره) تقسیم می‌شوند (۱۴). در تحقیق حسامی و همکاران (۱۳۹۳) در زمینه تبیین وضعیت ایمنی استادیوم‌های فوتبال لیگ حرفه‌ای کشور بیشتر به نقش و اهمیت زیرساخت‌ها

در حوزه ورزش و سایر حوزه‌ها اشاره کرد، اما در هزاره سوم رویکرد گروه‌های تروریستی محدود به یک مکان خاص و یا یک کشور خاص نیست، بلکه احتمال انجام این حملات تروریستی در همه کشورهای و تمامی رویدادها و حتی رویدادهای ورزشی کوچک و بزرگ وجود دارد. از این رو هوشیار بودن و آمادگی مدیران و مسئولان ذی‌ربط برای پیشگیری از حملات تروریستی در اماکن ورزشی و رویدادهای ورزشی امری ضروری است. با توجه به موارد اشاره شده از جمله وظایف مدیران اماکن ورزشی علاوه بر وظایف عمومی مدیریت مانند برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت و رهبری، هماهنگی، استخدام و کنترل، ایجاد ایمنی و همچنین امنیت در اماکن ورزشی به‌ویژه آمادگی و پیشگیری از حملات تروریستی در زمان برگزاری رویدادهای ورزشی کوچک و بزرگ است.

حفظ امنیت و نظم برگزاری رویدادهای ورزشی، تنها هنگامی محقق می‌شود که تمامی اجزای سیستم امنیتی وظایف خود را به نحو احسن انجام دهند. در این زمینه، مدیریت موفق زمانی نمایان می‌شود که تمامی تدابیر و راهکارها جنبه پیشگیرانه داشته باشند. ضروری است عملکرد تمامی اجزای سیستم امنیتی بهبود یافته و زمینه ارتقای خلاقیت و توانایی‌های تمامی متصدیان به‌گونه‌ای فراهم شود که با مشارکت آنها زمینه بروز حوادث احتمالی کاهش پیدا کند (۴).

در زمینه با مقابله و ایجاد ایمنی و امنیت در اماکن ورزشی و رویدادهای ورزشی تحقیقات متعددی در داخل و خارج از کشور انجام گرفته است که هر کدام از زوایای مختلفی به ایجاد ایمنی و امنیت در حوزه ورزش پرداخته‌اند.

کارگر و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش خود عوامل مؤثر بر ایمنی و امنیت رویدادهای ورزشی را در پنج حوزه زیرساخت‌ها، فناوری، رسانه‌ها و تبلیغات، منابع انسانی و

پرداخته شده و به مدیران پیشنهاد شده است که در ساخت استادیوم‌های جدید یا بازسازی استادیوم‌های موجود به مسئله ایمنی توجه بیشتری شود (۱).

به‌زعم هال (۲۰۱۰) کلید محافظت از زیرساختارهایی همچون استادیوم‌ها و اماکن ورزشی، آموزش مؤثر کارکنان و کارکنان است. بهتر است کارکنان سازمان‌های ورزشی مسئول برگزاری مسابقات، نیروهای نظامی و امنیتی و همه کارکنان روز مسابقه اعم از راهنماها، فروشنده‌ها، متصدیان بلیت و غیره به‌درستی آموزش ببینند و در مورد خط‌مشی‌ها و شیوه‌های تأمین امنیت استادیوم آگاه شوند و نقش و مسئولیت خود در طول عملیات تأمین ایمنی و امنیت استادیوم را به‌خوبی درک کنند (۱۵).

چان^۱ و همکاران (۲۰۱۷) نیز در پژوهشی در خصوص غرق‌شدگی در استخرهای شنای خصوصی و عمومی، به این نتیجه رسیدند که بیشترین غرق‌شدگی‌ها در استخر خصوصی و در بین گروه سنی ۹ سال در زمانی که نجات‌غریق حضور نداشته، اتفاق افتاده است. بنابراین توصیه کردند افزون بر حضور نجات‌غریق، اقدام‌های ایمنی مانند رعایت دستورالعمل‌ها برای طراحی استخر و استفاده‌کنندگان و آموزش عمومی در دستور کار قرار گیرد (۱۶). همچنین در این زمینه فیلینگری و همکاران^۲ (۲۰۱۷) در پژوهشی عوامل تأثیرگذار بر تجربیات و چشم‌انداز افراد یا جمعیت شرکت‌کننده را بررسی کردند. یافته‌ها بر پررنگ کردن جنبه‌های طراحی فیزیکی فضاهای گروهی و امکانات، جنبش جمعیت و ایمنی، ارتباطات و اطلاعات، آسایش و رفاه عمومی تأکید داشت (۱۷). افزون بر این اسلاکوا^۳ (۲۰۱۷) در پژوهشی آلودگی داخلی در مراکز تناسب‌اندام، خطرها و ایمنی هوای داخلی این سالن‌ها را برای استفاده‌کنندگان بررسی کرد. نتایج نشان داد در

اماکنی که بدون سیستم تهویه کنترل شده بودند، خطرها و ریسک برای استفاده‌کنندگان بیشتر بود. این نتایج نشان داد، حتی فعالیت کوتاه‌مدت ممکن است به‌شدت استنشاق روزانه را تحت تأثیر قرار دهد (۱۸). اندرید و دومینسکی^۴ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «بررسی کیفیت هوای داخل محیط برای فعالیت بدنی و تمرین ورزشی» که بر روی پیست‌های اسکی یخ انجام گرفت. بیان نمودند در سالن‌ها ماده دی‌اکسید کربن و غلظت دی‌اکسید کربن بیش‌ترین آلاینده‌ها را تشکیل می‌دهد. ولی در پیست‌ها کمترین آلودگی هوا دیده می‌شود (۱۹).

با توجه به مطالعات اشاره‌شده هر عامل خطرزایی که بتواند بر سلامت و رضایت مشتریان تأثیر منفی داشته باشد، باید مورد توجه مدیران و مسئولان اماکن ورزشی قرار گیرد. این عوامل دامنه گسترده‌ای را شامل می‌شود. ایمنی و امنیت در اماکن و تأسیسات ورزشی از مهم‌ترین عواملی است که در صورت وجود می‌تواند تأثیر زیادی در جذب هرچه بیشتر افراد به‌سوی ورزش داشته باشد و به‌عکس نبود آنها می‌تواند سبب رویگردانی عده کثیری از افراد به ورزش و رویدادهای ورزشی شود. بحث ایمنی در خصوص این موضوع است که چگونه می‌توان از این ابزار به‌منظور رشد و توسعه تمامی جوانب ورزشی استفاده کرد تا مطابق با استانداردهای جهانی باشد. بی‌تردید پیشگیری، آسان‌تر و کم‌هزینه‌تر از درمان است. از آنجا که قشر ورزشکاران و مراجعه‌کنندگان به امر ورزش در کشور شایان توجه است و از طرفی سلامت جسمی و روحی هر جامعه ارتباط مستقیم با سلامت جوانان و نوجوانان دارد، از این‌رو مطالعه ایمنی اماکن ورزشی با توجه به حجم و تنوع زیاد برنامه‌های ورزشی آموزشی، تفریحی و رقابتی در بین اقشار مختلف جامعه می‌تواند در جهت تقویت و بهبود این فضا و

نمونه‌گیری غیرتصادفی و هدفمند بود و مصاحبه‌ها تا مرز اشباع نظری ادامه یافت؛ به این معنی که با توجه به کدگذاری مفهومی یا اولیه از سوی محقق که به صورت بی‌وقفه و مستمر بلافاصله پس از انجام مصاحبه صورت می‌گرفت، استخراج این کدهای اولیه یا مفاهیم تا جایی پیش رفت که دیگر کد جدیدی در مصاحبه‌های انجام گرفته وجود نداشت. فرمت داده‌ها به دو صورت متن و صدا بود و تجزیه و تحلیل داده‌ها توسط نرم‌افزار MAXQDA ۱۸ انجام گرفت. محقق پس از فرایند کدگذاری باز مصاحبه‌های انجام گرفته، مفاهیم را استخراج کرده است. سپس از طریق کدگذاری محوری، مفاهیم احصا شده در قالب مقولات مختلف دسته‌بندی شد و در نهایت از طریق کدگذاری انتخابی، مدلی اکتشافی طراحی شد. در طول فرایند مصاحبه، محقق از بازخوردهای حاصل از مصاحبه‌های قبلی و نیز تجربیات کدگذاری مفهومی استفاده کرد تا اینکه با مطالعه و شنود چندباره فایل‌های کتبی و صوتی به غنای مصاحبه‌های آتی بیفزاید.

این فرایند به صورت زیر بود:

متن / صوت ← مفهوم ← مقوله ← بعد / عامل

پیشگیری از بروز صدمات و مشکلاتی که افزون‌بر عوارض مخرب جسمانی به‌عنوان عامل بازدارنده نزد شرکت‌کنندگان و علاقه‌مندان در گرایش به فعالیت‌های بدنی و ورزشی مطرح است، مؤثر باشد. با توجه به مطالب ذکر شده، این تحقیق در پی آن است تا مجموعه عوامل مؤثر در مدیریت ایمنی و امنیت در اماکن ورزشی در رویدادهای بزرگ و کوچک، شناسایی و در قالب مدلی ارائه کند.

روش‌شناسی تحقیق

تحقیق حاضر با رویکرد کیفی و از منظر پارادایم از نوع تحقیقات تفسیری بود که با استراتژی گردند تئوری و تاکتیک تحلیل محتوای پنهان صورت گرفت.

این تحقیق می‌کوشد تا مدلی کیفی مبتنی بر ادبیات موجود و نظرها در راستای شناسایی پیشایندها و عوامل مؤثر بر مدیریت ایمنی و امنیت اماکن ورزشی در رویدادهای ورزشی ارائه کند.

جمع‌آوری داده‌ها از طریق مصاحبه عمیق فردی با ۱۷ نفر از صاحب‌نظران و خبرگان مدیریت ایمنی و امنیت در رویدادهای ورزشی بود (با سوابق به شرح جدول ۲). روش

جدول ۱. مشخصات اعضای نمونه تحقیق و تعداد کدهای به دست آمده

مجموع فراوانی کدهای احصا شده از مصاحبه‌ها	موقعیت حرفه‌ای	مصاحبه‌شوندگان
۲۶۹	خبرگان آکادمیک	P1- P5- P6- P7- P11- P12 P13 -P15- P16
۲۱۴	خبرگان تجربی	P2-P3- P4- P8- P9 -P10- P14- P17
۴۸۳	۱۷	مجموع

جدول ۲. مشخصات اعضای نمونه تحقیق

شماره مصاحبه‌شونده	موقعیت و حرفه	سابقه کاری
P1	استادیار دانشگاه؛ رشته مدیریت ورزشی	۸
P2	معاون اداره کل ورزش و جوانان استان	۱۹
P3	مدیر مجموعه ورزشی و مدیر رویداد ورزشی	۲۳
P4	مدیرکل ورزش و جوانان استان	۱۷

۲۲	دانشیار دانشگاه؛ رشته مدیریت ورزشی	P5
۱۷	دانشیار دانشگاه؛ رشته مدیریت ورزشی	P6
۱۲	استادیار دانشگاه؛ رشته مدیریت ورزشی	P7
۲۲	معاون اداره کل ورزش و جوانان استان	P8
۲۷	مدیر مجموعه ورزشی و مدیر رویداد ورزشی	P9
۲۱	مدیر حوزه استاندارد و ایمنی و امنیت اماکن و رویداد ورزشی	P10
۲۵	استاد دانشگاه؛ رشته مدیریت ورزشی	P11
۲۴	دانشیار دانشگاه؛ رشته مدیریت ورزشی	P12
۱۴	استادیار دانشگاه؛ رشته مدیریت ورزشی	P13
۲۰	مدیر رویداد ورزشی با رویکرد مدیریت ریسک	P14
۲۱	دانشیار دانشگاه؛ رشته مدیریت ورزشی	P15
۲۴	دانشیار دانشگاه؛ رشته مدیریت ورزشی	P16
۲۳	رئیس کمیته مسابقات فدراسیون	P17

اعمال شد. در این تحقیق از روش پایایی آزمون مجدد به منظور تعیین ضریب پایایی استفاده شد. به منظور محاسبه پایایی آزمون مجدد، چند مصاحبه از میان مصاحبه‌های انجام گرفته به عنوان نمونه انتخاب شد و هر کدام از آنها در فاصله زمانی مشخص مجدداً تکرار و کدگذاری شد.

به منظور دستیابی به روایی مفاهیم و کدهای استخراجی، سه نفر از مصاحبه‌شوندگان که از استادان هیأت علمی دانشگاه بودند و تجربه بالایی در انجام تحقیقات کیفی و کار با نرم‌افزار MAXQDA داشتند، فرایند کدگذاری‌ها را بازبینی کردند و نظرهایشان در خصوص مراحل کدگذاری و نیز تصحیح موارد مشخص شده

جدول ۳. محاسبه ضریب پایایی باز آزمون کدهای استخراج شده

پایایی آزمون مجدد (درصد)	تعداد عدم توافقات	تعداد توافقات	تعداد کدهای استخراجی	مصاحبه‌شوندگان
۹۰/۶۳	۲	۲۹	۳۲	مصاحبه اول
۸۸/۸۹	۴	۳۲	۳۶	مصاحبه دوم
۹۷/۴۳	۱	۳۸	۳۹	مصاحبه سوم
۹۲/۵۲	۸	۹۹	۱۰۷	مجموع

اصلاح شد؛ به عبارت روشن‌تر، مسیر اجرای تحقیق بازطراحی شد. در نهایت پس از انجام ۱۴ مصاحبه عمیق فردی از جانب محقق، اشباع نظری داده‌ها حاصل شد. حال به منظور بالا بردن اعتماد به نتایج تحقیق، ۳ مصاحبه دیگر نیز صورت گرفت و در این مرحله اشباع نظری در بعد مقوله‌های به دست آمده از کدهای مفهومی نیز حاصل شد. پس از تجزیه و تحلیل کیفی مقدماتی، ۹۳ گزاره اولیه به دست آمد که با بررسی مستمر متن و صوت و اعمال نظر استادان ذی‌فن، کدهای با مضامین تکراری و مبهم و نیز

یافته‌های مربوط به پایایی بازآزمایی نشان داد که ضریب پایایی مصاحبه‌های انجام گرفته برابر با ۹۲٫۵۲ درصد است؛ بنابراین پایایی تحقیق در حد قابل قبول است.

یافته‌های پژوهش

پس از بررسی مشخصات دموگرافیک اعضای نمونه پژوهش، محقق مصاحبه‌های جمع‌آوری شده را براساس ترتیب زمانی جمع‌آوری آنها، بلافاصله بعد از پایان هر مصاحبه تجزیه و تحلیل کرد (کدگذاری مفهومی یا اولیه) و با اخذ بازخورد از هر مصاحبه، محور مصاحبه‌های بعدی

ماتریس فراوانی کدها جهت ارائه ضریب اهمیت کدها از نظر فراوانی در پژوهش ارائه می‌شود. از آنجا که رویکرد تحلیل کیفی تحقیق مبتنی بر الگوی اکتشافی باز است، پس از کدگذاری اولیه مصاحبه‌های تحقیق و تحلیل مفاهیم و همچنین به‌منظور دسته‌بندی کدها در قالب مقولات اصلی و فرعی، جدول ۳ ارائه شده است. این جدول مراحل سه‌گانه کدگذاری باز/ مفهومی، محوری و گزینشی / انتخابی را نشان می‌دهد.

نامربوط از مجموعه کدها حذف شد و در نهایت این ۴۸ گزاره اولیه/ واحد معنادار با مجموع ۴۸۳ فراوانی آماده دسته‌بندی، تشکیل مقولات چهارگانه و در نهایت ارائه مدل پیشایندهای مدیریت ایمنی اماکن و رویدادهای ورزشی بود. البته در تحلیل محتوای پنهان که تاکتیک آنالیز مصاحبه‌های پژوهش در قالب استراتژی گردند تئوری (GT: Grounded Theory) است، فراوانی کدها نقشی در میزان اهمیت کدهای اولیه نخواهد داشت، اما به‌منظور ارائه اطلاعات تکمیلی در پروسه کدگذاری اولیه و در قالب

جدول ۴. مقولات اصلی و فرعی حاصل از نرم‌افزار MAXQDA 18

ردیف	مقولات اصلی	مقولات فرعی
۱	طراحی	استانداردسازی، امکان‌سنجی مناسب، تناسب فضا و مکان، مکان‌یابی مناسب، تناسب فضا و تجهیزات، کیفیت تجهیزات و تأسیسات، کیفیت ساخت بنا، تناسب المان‌های معماری (رنگ، فشار، نور، سروصدا و...)، طراحی واحدهای هوشمند به‌منظور کنترل ریسک‌های اضطراری
۲	مدیریت	برنامه‌ریزی مناسب به‌منظور بهره‌برداری، سازماندهی مناسب رویداد، اعمال رهبری مناسب، ایجاد انسجام و هماهنگی، ارزیابی و نظارت مستمر، تسلط بر فرایند حل مسئله، تسلط بر مهارت‌های ادراکی، تسلط به مهارت تصمیم‌گیری مناسب، الگوی مدیریت سیستمی، آموزش کارکنان، آموزش تاکتیک‌های مدیریت جمعیت، ایجاد ساختارهای ارتباطی فعال بین نیروهای امنیتی و انتظامی، آموزش نیروهای داوطلب، آموزش مدیریت ریسک و بحران، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین، فراهم کردن بستر مناسب روانی در اماکن و فضاهای ورزشی
۳	مسائل بهداشتی و پزشکی	شرایط محیطی مناسب، مصون بودن از امواج مضر، مصون بودن از مواد شیمیایی، توسعه بهداشت فردی، توسعه بهداشت عمومی، اقدام‌های پیشگیرانه پزشکی، خدمات اورژانسی، ارزیابی و نظارت‌های بهداشتی مستمر و دوره‌ای، صلاحیت تخصصی بهداشتی، تدوین و رعایت پروتکل‌های تخصصی بهداشتی، صلاحیت تخصصی بهداشتی، مدیریت تجهیزات بهداشتی، اقدام‌های پیشگیرانه پزشکی (معاینات و کارت سلامت)
۴	الزامات حقوقی و اخلاقی	التزام به قانون، تعهد اخلاقی، تدوین چارچوب‌های حقوقی کاربردی، توسعه فرهنگ مسئولیت اجتماعی، نصب هشدارهای انضباطی، پیگیری قضایی امور مربوط به هولیکان‌ها، ارائه گزارش تخلفات، ممانعت از شگردهای فریبکارانه بازاریابی، تشکیل کمیته حقوقی و اخلاقی، آیین‌نامه انضباطی در اماکن ورزشی

بحث و نتیجه‌گیری

با روش کیفی انجام شده است. یافته‌ها نشان داد که در حالت کلی چهار عامل بر مدیریت ایمنی و امنیت اماکن ورزشی در رویدادهای ورزشی مؤثرند که عبارت‌اند از: عوامل طراحی، مدیریتی، بهداشتی و پزشکی و در نهایت الزامات

هدف این تحقیق، شناسایی مؤلفه‌های کاربردی مؤثر در تأمین و مدیریت ایمنی و امنیت اماکن و فضاهای ورزشی هنگام برگزاری رویدادهای ورزشی در کشور بوده است که

نتیجه این عوامل که به طراحی اماکن ورزشی برمی‌گردد، همواره حائز اهمیت است.

در حوزه مدیریت، می‌توان به مقولات فرعی برنامه‌ریزی مناسب جهت بهره‌برداری، سازماندهی مناسب رویداد، اعمال رهبری مناسب، ایجاد انسجام و هماهنگی، ارزیابی و نظارت مستمر، تسلط بر فرایند حل مسئله، تسلط بر مهارت‌های ادراکی، تسلط به مهارت تصمیم‌گیری مناسب، الگوی مدیریت سیستمی، آموزش کارکنان، آموزش تاکتیک‌های مدیریت جمعیت، ایجاد ساختارهای ارتباطی فعال بین نیروهای امنیتی و انتظامی، آموزش نیروهای داوطلب، آموزش مدیریت ریسک و بحران، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و فراهم کردن بستر مناسب روانی در اماکن و فضاهای ورزشی اشاره کرد. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات مصطفی پور انزلی و کاشف (۱۳۹۵) (۱۲)، کارگر و همکاران (۱۳۹۵) (۱۱)، گلابی و همکاران (۱۳۹۵) (۱۳) و چان و همکاران (۲۰۱۷) (۱۶) همسوست. در تبیین آن می‌توان گفت که رعایت ملاک‌ها و شاخص‌های ایمنی تأسیسات جهت پیشگیری از حوادث اول باید از دیدگاه مدیران و مربیان آموزش‌دهنده عملی شود. این موضوع نه تنها از وظایف قانونی مدیران است، بلکه مسئولیت انسانی و اخلاقی آنها نیز است که می‌تواند به گسترش و رشد کیفی و کمی ورزش و فعالیت‌های مرتبط با آن کمک کند. همان‌طور که ذکر شد، مدیران ورزشی افزون‌بر توجه به عوامل تهدیدکننده درونی، باید نسبت به تهدیدها و خطرهای بیرونی (مانند اقدام‌های تروریستی) نیز برنامه‌ریزی‌های لازم را که شامل آموزش کارکنان و به‌کارگیری و هماهنگی با نیروهای امنیتی است، طرح‌ریزی و اجرا کنند.

مدیران و سازندگان اماکن ورزشی باید پیش، حین و پس از ساخت سالن‌های ورزشی و زمین‌های بازی توجه جدی به طراحی، ساخت، مواد به‌کاررفته، تجهیزات،

حقوقی و اخلاقی. این عوامل خود مشتمل بر ۴۸ مقوله بوده‌اند که از ۴۸۳ کد مفهومی اولیه (البته در حالت تکرار) ساخته شده‌اند. بخش طراحی مشتمل بر مقولات فرعی استانداردسازی، امکان‌سنجی مناسب، تناسب فضا و مکان، مکان‌یابی مناسب، تناسب فضا و تجهیزات، کیفیت تجهیزات و تأسیسات، کیفیت ساخت بنا، تناسب المان‌های معماری (رنگ، فشار، نور، سروصدا و ...) و طراحی واحدهای هوشمند به‌منظور کنترل ریسک‌های اضطراری است. این یافته‌ها با نتایج پژوهش چان و همکاران (۲۰۱۷) (۱۶)، حسامی و همکاران (۱۳۹۳) (۱)، کارگر و همکاران (۱۳۹۵) (۱۱) همسوست که در تبیین آن می‌توان گفت فناوری‌ها و تجهیزات ایمنی، رویدادهای بزرگ ورزشی را تقویت می‌کنند و تجهیزات فنی به‌عنوان عاملی اثرگذار بر ایمنی در نظر گرفته می‌شود. تجهیزات ناکارآمد در ورزش همواره خطر آسیب‌دیدگی را افزایش می‌دهد (۶). در واقع استفاده از تجهیزات فرسوده و غیراستاندارد از مهم‌ترین دلایل بروز آسیب‌های ورزشی است. به‌طور مثال در سالن‌های ورزشی عدم رعایت فاصله مناسب از دیوارها، وجود وسایل اضافی در اطراف زمین و استفاده از کف‌پوش نامناسب و غیراستاندارد از جمله عواملی هستند که ایمنی اماکن ورزشی را تحت‌الشعاع قرار می‌دهند. همچنین در تمامی کشورهای دنیا مسائل مربوط به تجهیزات فنی اماکن ورزشی دارای استانداردهای بین‌المللی است و قصور در هر مورد ممکن است عواقب جبران‌ناپذیری داشته باشد. این استانداردها شامل مواردی مانند سیستم تهویه و روشنایی، درجه حرارت، رعایت فاصله دستگاه‌ها و تجهیزات از همدیگر، استفاده نکردن از ماشین‌آلات خطرناک، به‌کار نرفتن مواد خطرناک، سیستم بهداشتی، امکانات و تسهیلات برای استراحت، کمک‌های اولیه، تجهیزات و فوریت‌های پزشکی و تجهیزات ایمنی افراد است (۱۳). در

قالب رعایت بهداشت فردی ورزشکاران (مثل لباس تمیز پوشیدن و دوش گرفتن) یا در قالب رعایت بهداشت محیط است (مانند تمیزی محیط و امکانات بهداشتی مناسب شامل دستشویی و حمام). در برخی موارد نیز به دلیل آسیب‌های وارد شده به ورزشکاران یا حتی تماشاچیان نیازمند اقدام‌های فوری پزشکی است که این مورد نیز به‌منظور تأمین ایمنی اماکن باید در نظر گرفته شود.

آخرین مقوله برخاسته از نتایج پژوهش که بر ایمنی و امنیت اماکن ورزشی اثرگذار است، مقوله الزامات حقوقی و اخلاقی است. این نتیجه با نتیجه پژوهش مصطفی‌پور انزلی و کاشف (۱۳۹۵) (۱۲) همسوست. در تبیین آن می‌توان گفت با افزایش مسئولیت ورزشکاران و مربیان و آگاه کردن آنها از حقوق همدیگر ضمن افزایش آگاهی طرفین سبب رعایت بیشتر نکات ایمنی و امنیتی در ارتباط با اماکن ورزشی خواهیم شد.

رعایت الزامات قانونی و اخلاقی، پذیرش و عمل به آنها، تدوین و تعیین چارچوب‌های اخلاقی و قانونی و حرکت براساس آن موازین می‌تواند ارتقادهنده سطح فرهنگ ایمنی و برعکس فرهنگ ایمنی ارتقایافته می‌تواند سبب نهادینه‌سازی اصول قانونی و اخلاقی در ورزشی شود. این مقولات به دلیل اینکه زمینه‌ساز فعالیت‌های ایمن هستند، نقش پررنگ‌تری در ایمنی دارند.

با توجه به اینکه بیشترین علل حوادث را رفتارهای نایمن تشکیل می‌دهند و این رفتارها به‌طور آگاهانه یا ناآگاهانه، از غفلت، سهل‌انگاری، کنجکاوی، فرهنگ رقابت، جسارت، خطرپذیری، عدم وظیفه‌شناسی، قانون‌گریزی، عدم آموزش لازم و غیره ناشی می‌شوند، به‌نظر می‌رسد با به‌کارگیری مقوله‌های شناسایی شده در مدل، بتوان رفتارهای نایمن را به حداقل رساند. استفاده از آموزش‌های فنی و تخصصی رشته‌های ورزشی و نحوه استفاده از اماکن و تجهیزات، نهادینه کردن فرهنگ ایمنی، الزامات قانونی،

فرایندها و رویه‌های دستیابی به ضروریات ایمنی داشته باشند. در نتیجه عوامل مدیریتی و همچنین مربیان عاملی مؤثر بر ایمنی است که فارغ از هر مسئله‌ای ایمنی تمامی اماکن ورزشی را متأثر می‌کند. بدیهی است که در حوزه فعالیت‌های حرکتی و ورزشی تقریباً ناممکن است که بتوان تمامی عوامل خطرزا را از بین برد، ولی طراحان و برنامه‌ریزان و مدیران و مربیان باید تمام سعی و تلاش خود را به‌کار گیرند تا در طراحی‌ها و احداث تأسیسات و اماکن میزان خطرها و صدمه‌پذیری مشتریان و تماشاگران را به حداقل برسانند؛ بنابراین عوامل مدیریتی در تمامی مراحل ساخت و طراحی اماکن ورزشی و برگزاری رویدادها اهمیت دوچندانی دارد، چراکه همه اقدام‌های طرح‌ریزی شده به‌منظور برگزاری فعالیت‌ها و رویدادهای ورزشی در بستر مدیریت متجلی خواهد شد.

دیگر مقوله اثرگذار بر ایمنی و امنیت مسائل بهداشتی و پزشکی است که شامل مقوله‌های فرعی شرایط محیطی مناسب، مصون بودن از امواج مضر، مصون بودن از مواد شیمیایی، توسعه بهداشت فردی، توسعه بهداشت عمومی، اقدام‌های پیشگیرانه پزشکی، خدمات اورژانسی، ارزیابی و نظارت‌های بهداشتی مستمر و دوره‌ای، صلاحیت تخصصی بهداشتی، تدوین و رعایت پروتکل‌های تخصصی بهداشتی، صلاحیت تخصصی بهداشتی، مدیریت تجهیزات بهداشتی، اقدام‌های پیشگیرانه پزشکی (معاینات و کارت سلامت) است که این نتیجه با بخشی از نتایج اسلزاکوا (۲۰۱۷) (۱۸)، اندرید و دومینسکی (۲۰۱۸) (۱۹) و گلابی و همکاران (۱۳۹۵) (۱۳) همسوست. به دلیل جذابیت محیط ورزش همواره شاهد حضور انبوه جمعیت در آنیم و از آنجا که همواره در این محیط سلامت ورزشکاران و دست‌اندرکاران در اولویت است، از این‌رو به‌منظور جلوگیری از بروز بیماری‌ها مانند بیماری‌های مسری و پوستی همواره باید تدابیر بهداشتی در نظر گرفته شود. این تدابیر یا در

توجه به فراهم کردن زمینه اعمال ایمن به معنای کم‌توجهی به شرایط ایمن نیست و زمینه ایجاد شرایط ایمن نیز باید با اهمیت بالا مورد توجه قرار گیرد.

اخلاقی و به‌کارگیری دستورالعمل‌های ایمنی در پرداختن به فعالیت‌های ورزشی طبق قاعده و قانون در کنار رهنمودهای مدیریتی و ایجاد انگیزه، هر کدام به‌نوعی می‌تواند حداکثر کارایی را در این زمینه داشته باشد. البته

منابع و مأخذ

1. Hesami, L., Jalali Farahani, M., Soleimany, K. The Investigation of the State of Safety in Stadiums of Iran Professional Football League. *Journal of Sport Management*, 2014; 6(2): 343-359. doi: 10.22059/jsm.2014.50473 (in persian).
2. Golabi, E., Esmaili, M., Ghafouri, F. The Evaluation of Standard and Safety Indexes in Tehran Fitness Gyms. *Journal of Sport Management*, 2016; 8(5): 741-752. doi: 10.22059/jsm.2016.60245 (in persian).
3. Abedi Sarvestani A, Shahraki M R. Tourists' Sense of Security in Geographic Space of Golestan Forest Parks. *Journal of geographica space*, 2017; 17(57): 127-138. (in persian).
4. Majid Jalali Farahani, and Ebrahim Alidoust Ghahfarokhi. "Management of Sport Events and Sport Camps." Tehran: University of Tehran Press, 2014.
5. naderiyan jahromi, M., poorsoltanzarandi, H., rohani, E. Recognizing Security Indicators and Standards of Sport Facilities. *Journal of Sport Management*, 2013; 5(3): 21-36. doi: 10.22059/jsm.2013.35707. (in persian).
6. Khosravizadeh J, Golpaygani M, Banitalebi A, Ghasemi B. Prevalence and causes of sports injuries in basketball players of Premier League. *J Sport Sci*. 2007;4:45-52. (in persian).
7. Jalali Farahani M. Sport Facilities Management. 2011; 133-136. 1nd Ed. University Tehran press. (in Persian).
8. Kopal R, Abedi Z, Ghazi S, Mohamadfam E. Introducing a Model to Estimating financial burden of occupational accidents on the Social Security Organization in Yazd province. *Tolooebehdasht*. 2014;13 (2):49-57. (in Persian).
9. Moradi N. Reports on incidents by circle of physical education. Izeh, Khozestan Department Education. 2017;2. (in Persian).
10. Alizadeh SS, Nojumi SA, Rasoulzadeh YA, Zarranejad AB, Varmazyar SA, Abbasi MA. A review of studies of occupational accidents since the beginning of 2001 to the end of 2014 in Iran: A systematic review. *Iran Occupational Health*. 2017;14(1):93-113. (in Persian).
11. Kargar, G., Ghafouri, F., Mohammadi Moghaddam, Y., Moradi Siasar, G. Presenting a Model of Factors Affecting Security of Iranian Sport Events. *Journal of Social Order*, 2017; 8(4): 157-190. (in persian).
12. Mostafapour Anzali, S., Kashef, S. Practical Obligation of Sport Coaches to the Legal Responsibilities from Athletes' Viewpoint. *Journal of Sport Management*, 2016; 8(4): 541-554. doi: 10.22059/jsm.2016.59540. (in persian).

13. Golabi, E., Esmaili, M., Ghafouri, F. The Evaluation of Standard and Safety Indexes in Tehran Fitness Gyms. *Journal of Sport Management*, 2016; 8(5): 741-752. doi: 10.22059/jsm.2016.60245. (in Persian).
14. Hemati nezhad, M., Taylor, T., Gholizadeh, M., Faraji, R. Prioritizing Factors Affecting the Security of Iranian Football Stadiums Using Analytical Hierarchy Process. *Journal of Sport Management*, 2016; 8(1): 69-85. doi: 10.22059/jsm.2016.58249. (in Persian).
15. Hall SA. Sport event safety and security: The importance of training your people. *Security*. 2010 Jun;47(6).
16. Chan JS, Ng MX, Ng YY. Drowning in swimming pools: Clinical features and safety recommendations based on a study of descriptive records by emergency medical services attending to 995 calls. *Singapore medical journal*. 2018 Jan;59(1):44.
17. Filingeri V, Eason K, Waterson P, Haslam R. Factors influencing experience in crowds—the participant perspective. *Applied ergonomics*. 2017 Mar 1;59:431-41.
18. Slezakova K, Peixoto C, Oliveira M, Delerue-Matos C, do Carmo Pereira M, Morais S. Indoor particulate pollution in fitness centres with emphasis on ultrafine particles. *Environmental Pollution*. 2018 Feb 1;233:180-93.
19. Andrade A, Dominski FH. Indoor air quality of environments used for physical exercise and sports practice: Systematic review. *Journal of environmental management*. 2018 Jan 15;206:577-86.

Antecedents for safety management of sports venues at sporting events; a qualitative approach

Bahare Soleymani Tapesari*¹ - Mirshekari, Maryam²

**1. Assistant Professor of Sport Management, Adib Mazandaran Institute of Higher Education
2. MSc of Sport management, Adib Mazandaran Institute of Higher Education**

(Received: 2021/02/08; Accepted: 2021/08/21)

Abstract

The purpose of this study was to identify the antecedents of safety management of sports venues at sports events in the country with a qualitative approach. The research was interpretivist according to paradigm, and qualitative in terms of type of data used, which is done by grounded theory strategy and hidden content analysis techniques. The data collection method in the research was in the form of in-depth interviews with 17 experienced experts including university professors and experimental experts, in the field of safety and security management of sports events. The sampling method was non-random and purposeful, and the interviews proceeded until a theoretical saturation of the research questions and objectives was obtained. The information obtained through interviews was in the form of audio and text and their analysis was done through MAXQDA 18 software. The researcher has extracted the concepts after the open coding process of the interviews. Then, through axial coding, it categorized the enumerated concepts into different categories, and finally, through selective coding, designed a model consisting of antecedents and factors affecting the safety management of sports venues at sporting events. The findings of this study showed that the safety management of sports venues at sporting events is significantly affected by four factors: management factor, infrastructure factor, health and environmental factor, and legal and ethical factor, which themselves include 48 subcategories. By comparing the findings of this research and other studies, a model can be designed to look at the issue of safety management and security of sports venues at sporting events from different angles, taking into account the legal requirements and ethical rules and infrastructure design. Compliant with the standard and preparation of health and medical frameworks, sports events can be optimally managed.

Keywords

Antecedents, Qualitative approach, Safety Management, Sports events.

* Corresponding Author: Email: soleymani.bahare@yahoo.com; Tel: +98112282891